

Koncepció

Az MTA BTK Művészettörténeti Intézet vezetésére, fejlesztésére, tudományos programjának megvalósítására

Az Intézet a magyar művészettörténet-tudomány egyik legjelentősebb alkotóműhelye, sok tekintetben példaadó és programadó intézménye. Ennek a felelősségnek a tudatában vettem át a vezetését megbízott igazgatóként 2012. január 1.-én, és ezt a felelősséget érzem át most, amikor megpályázom igazgatói posztját.

Általános alapelvként vallom, hogy feladatom az Intézet potenciáljának minél teljesebb érvényesítése, minden munkatárs képességének kibontakoztatása a magyar művészettörténet javára, illetve a jövőre nézve az Intézet olyan irányban történő alakítása, ami a Szervezeti és Működési Szabályzatban megfogalmazott feladatainak minél teljesebb megvalósítását szolgálja. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy nem célom az általam művelt szűkebb szakterület aránytalan túlfejlesztése, annak valamilyen rávetítése az egész Intézet működésére; pont ellenkezőleg, törekednék az egyes korszakok és műfajok súlyuknak megfelelő képviselőinek megvalósítására. Amiben viszont szeretnék hatással bírni az egész intézetre, az a megfelelő munkaetika, az átláthatóság és a korrektség minél nagyobb fokú érvényesítése. Az egyes korszakok és műfajok megfelelő képviselője jelenleg csak részben áll fenn az Intézetben. Az arányok egészséges megváltoztatása hosszabb idő alatt valósítható meg, de a rendelkezésre álló szűk játékeret az elkövetkezőkben ebben az irányban szeretném kihasználni. Ennek megfelelően kell majd a jövőben módosítani a kutatócsoporti struktúrát, aminek első lépéseként a közelmúltban létrejött egy munkacsoport a barokk művészet kutatására. Egy másik munkacsoport egy nagy értékű OTKA-pályázat segítségével a magyarországi műgyűjtéstörténet dokumentumainak széles körű gyűjtését és feldolgozását indítja meg 2013-ban.

A kutatás és publikálás nem lehetséges különféle intézményközi együttműködés nélkül. A BTK létrejötté jó keretet teremt arra, hogy az intézmények egymás munkáját és potenciálját megismerjék, és ezt kölcsönösen kihasználva erőiket egyesítsék. Intézetünk több munkatárssal, több szinten vesz részt a Lendület program keretében megindult nagy

kutatóközponti projektben. Hasonló szintű kezdeményezés érkezett a magyar nemzeti kultúra létrejöttének kutatását célul tűző nagyobb programban való részvételre, amelybe örömmel bekapcsolódunk. A BTK-án túli, más intézményi kapcsolatok kiépítésére is nagy súly helyezek; ezzel tud még jobban beépülni az Intézet a hazai és nemzetközi tudományosságba, illetve tudja ott képességeit kamatoztatni. Ezek lehetnek egy-egy alkalomra szóló akciók, de lehetnek hosszabb távú együttműködési programok. Az előbbire példa a közelmúltban a Budapesti Történeti Múzeummal megkötött megállapodás, amely a 2014-re tervezett Mátyás-templomról szóló kiállítás megvalósításával kapcsolatos. A modern magyar művészet nemzetközi bemutatását megcélzó jövődöbéli kiállítás-sorozatban Intézetünk munkatársaitól aktív részvétel várható, amit szintén szeretnék intézményesíteni és a külvilág felé jelezni; ehhez már megtörténtek az első lépések. Az 1960-as évek művészetét kutató munkacsoport komoly lépéseket tesz egy tágabb közép-európai együttműködés kereteinek létrehozására. Továbbá a legutóbb Splitben megtartott RIHA- (a független művészettörténeti intézetek szervezete) közgyűlésen körvonalazódott egy magyar-szlovák-cseh közös projekt, amelyhez szándékunk szerint a Visegrádi Alapnál fogunk finanszírozásért pályázni.

A tudományos program egyik fontos elemének tekintem a magyar, illetve magyarországi művészet egyes korszakait összefoglaló szintézisek megalkotását. (Három rész ebből az 1980-as években elkészült.) A korábbi magyarországi és a jelenlegi nemzetközi gyakorlat azt mutatja, hogy ilyen jellegű, korszerű áttekintő munkákra mindig szükség van, és ennek megalkotására Magyarországon az Intézet hivatott. Jelenleg folyamatban van a 19. századi kézikönyv írása, szerkesztése, illetve az 1. kötet (építészet és iparművészet) kiadása; ha lehetőségem adódik, mindent megteszek a 2. kötet (festészet és szobrászat) megvalósításáért. Távolilag más korszakokat bemutató kézikönyvek előkészítése és publikálása is cél.

Az intézeti kutatások és általában a tudományos eredmények folyamatos publikálásának fóruma az általunk kiadott *Ars Hungarica* c. folyóirat. Fenntartása, magas szintű tartalommal történő megtöltése, igényes küllemű megjelentetése elsőrendű feladat. Ennek finanszírozása az utóbbi időben csak pályázati forrásokból volt lehetséges, és minden jel szerint így lesz ez a jövőben is.

Az Intézetre különféle gyűjtemények fenntartásának, illetve üzemeltetésének fontos feladata hárul. Saját – kutatóközponti – tulajdonban van a nagy terjedelmű Adattár, a Lexikon-gyűjtemény, és a kisebb Levéltári regesztagyűjtemény. Ezek közül tényleges

gyarapodással a jövőben az Adattár esetében lehet számolni; a többi esetben a fenntartás, a feldolgozás és a kutatószolgálat a feladat, amelynek szinten tartását, jobbítását fontos feladatnak tekintem. Ezeket a gyűjteményeket a magyar művészettörténet kutatói és nem-szakember kutatók is számon tartják és használják. A könyvtárunk jelenleg nagyrevízió alatt van, utána a folyamatos karbantartás és a – lehetőségek szerinti – célzott gyarapítás a kívánalom.

Az Intézet szakmai vezetésével működik az MTA Képzőművészeti Gyűjtemény, illetve az MTA Pszichiátriai Művészeti Gyűjtemény. Mindkettőre különleges figyelem irányul az Akadémia vezetősége részéről – annál is inkább, mert az előbbi magában az akadémiai székházában található. Eddigi működésem alatt is kitüntetően foglalkoztam mindkét gyűjteménnyel, a megfelelő személyi intézkedésekkel igyekeztem a zökkenőmentes működtetést és a fejlesztést elősegíteni, s a jövőben is így szándékozom eljárni. Az MTA Képzőművészeti Gyűjtemény esetében olyan kiállításokat kezdeményezek – természetesen a Gyűjteményi Tanács jóváhagyásával –, amelyek nemcsak hogy nem állnak szöges ellentétben a gyűjtemény jellegével és szellemével, hanem ahhoz illeszkednek, illetve akár kiegészítik azt. Így 2013 őszén egy Henszlmann Imre-kiállítást szeretnénk rendezni a 200 éve született nagy magyar tudósak és akadémikusok emlékére állítva. Ezzel tudnánk a tudomány hónapjának a rendezvény-sorozatához is kapcsolódni.

Az Intézet külvilág előtti bemutatkozásának és szereplésének hasznos eszközeként tekintem a nálunk rendezett előadásokat és konferenciákat. Ebben az évben újraindítottam a több mint tíz éve leállt Collegium Artiumot, a havi rendszerességgel jelentkező előadás-sorozatot, amelyen egy-egy ifjú kollégánk vagy valamely külföldi vendégünk mutatkozik be. Jövőre konferencia szervezését is tervbe vettük.

A végén vázoló fel, de az Intézet egészének a működését és jövőjét befolyásoló kérdésnek tartom a digitalizálást. A minimumnak is alig megfelelő régi honlapunkat a BTK szakemberei és saját intézeti kollégák segítségével sikerült ez évben egy korszerűre cserélni, és – ami legalább ilyen fontos, csak még több odafigyelést és munkát igényel – folyamatosan fejleszteni és napra készen tartani. Ezzel együtt az Intézet a Facebook-on is megjelent saját portállal, amelyet egyébként az információim szerint többen néznek, mint a honlapunkat. A honlapunk iránt akkor lesz nagyobb érdeklődés, ha tudunk adni valami szolgáltatást, jelesül ha a nálunk lévő gyűjtemények anyagát vagy egy annak egy részét a köz számára hozzáférhetővé tudjuk tenni. Ennek a feltétele az, hogy a nálunk lévő dokumentumokból

minél többet digitalizáljunk. Vannak intézetek, amelyek előttünk járnak; igyekszünk tőlük tanulni és segítségüket igénybe venni. Ennek keretében megindult a Levéltári regesztagyűjteményünk digitalizálása és honlapunkra telepítése. Az operációs munkát egy intézeti munkatárs irányításával egyetemista gyakornokok végzik. Úgy tervezem, hogy hasonló anyagokat helyezünk majd el a honlapunkon a Lexikon-gyűjteményből és a Fényképtárból is.

A fentiek képezik a programot, amely alapján az igazgatói posztot ezúton megpályázom.

Budapest, 2012. november 19.

Sisa József